

Sygnatura akt VI C 2464/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

W., dnia 27 stycznia 2015 r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Krzyków we Wrocławiu VI Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Andrzej Michór

Protokolant: Marita Mielcarek

po rozpoznaniu w dniu 16 stycznia 2015 r. we Wrocławiu

sprawy z powództwa Towarzystwa (...) S.A. we W.

przeciwko D. W., A. W.

o zapłatę

I. Zasądza od pozwanych D. W. i A. W. solidarnie na rzecz strony powodowej Towarzystwa (...) S.A. we W. kwotę 21.810,04 zł (dwadzieścia jeden tysięcy osiemset dziesięć złotych cztery grosze) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 19 lipca 2014 roku do dnia zapłaty,

II. w pozostałym zakresie powództwo oddala,

III. odstępuje od obciążenia pozwanych kosztami procesu poniesionymi przez stronę powodową.

Sygn. akt VI C 2464/14

UZASADNIENIE

Strona powodowa Towarzystwo (...) S.A. we W. wniosła o zasądzenie solidarnie od pozwanych D. W. i A. W. kwoty 21.810,04 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 24.09.2013 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa prawnego wedle norm przepisanych. W uzasadnieniu strona powodowa wskazała, że w dniu 04.02.2009 r. pozwani zawarli umowę kredytu nr (...) na zakup lokalu ilu mieszkalnego nr (...) w P. przy ul (...). a. Zobowiązań z wymienionej umowy kredytowej pozwani nie wykonywali, co było podstawą do wypowiedzenia tej umowy i postawienia kredytu w stan natychmiastowej wymagalności. Na podstawie Generalnej umowy ubezpieczenia niskiego wkładu kredytów mieszkaniowych z dnia 14.07.2004 r., w związku z wypowiedzeniem pozwanym umowy kredytowej, (...) Bank (...) SA zwrócił się do powoda o wypłatę odszkodowania. Po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego powód wypłacił na rzecz Banku odszkodowanie w kwocie 21.810,04 zł. W wyniku zapłaty odszkodowania na podstawie art. 828 § 1 zd. 1 k.c. roszczenie w stosunku do pozwanego przeszło na powoda. W związku z powyższym w dniu 26.08.2013 r. powód wezwał pozwanych do zapłaty kwoty 21.810,04 zł, wskazując termin płatności na 23.09.2013 r. Pozwani zadłużenia w wyznaczonym terminie nie spłacili.

Pozwani w sprzeciwie od nakazu zapłaty (k.32-35) wnieśli o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od strony na swoją rzecz kosztów procesu. W uzasadnieniu zarzucili, że powód nie wykazał też by istniała jakakolwiek umowa między nim a bankiem która stanowiłaby generalną, zawartą w 2004 r. – czyli 5 lat przed zawarciem przez nich umowy kredytowej. Wskazali, że umowy tej nigdy nie widzieli. Dodali, że to oni a nie Bank opłacali składki. Na uzasadnienie zaprzestania spłacania kredytu podnieśli, że ich sytuacja finansowa w 2009 r. była doskonała – oboje pracowali. Pozwany prowadził własną firmę, która świetnie prosperowała, co pozwalało im żyć na dobrym poziomie. Jednak jego partnerzy wycofali się i był zmuszony zamknąć działalność. Przez 1,5 roku pozwany pozostawał bez pracy. Pozwani utrzymywali się ze skromnej pensji pozwanej i z niewielkich oszczędności. Pomagały im nasze dzieci. Zmuszeni byli zaciągać kredyty

gotówkowe na spłatę kredytu, pozwany znalazł pracę, ale bank wypowiedział im już kredyt i wszczął egzekucję. Od kilku miesięcy podejmują starania by spłacie wszystkie długi. Pozwani zarzucili, że umowę ubezpieczenia zawiera się po to, by w razie wystąpienia określonej, niekorzystnej sytuacji, to ubezpieczyciel ponosił ryzyko finansowe. Pozwani wskazali nadto, że w żaden sposób nie przyczynili się do wystąpienia zdarzenia ubezpieczeniowego. Stracili źródło dochodu na skutek czynników zewnętrznych – kryzys, za które nie ponoszą winy, a w konsekwencji ubezpieczyciel nie ma prawa żądać od jakiegokolwiek zwrotu.

Powód odnosząc się do sprzeciwu w piśmie z dnia 30.12.2014 r. (k. 45) podtrzymał swoje stanowisko. Wskazał, że opiera swoje roszczenie na art. 828 § 1 k.c., z którego wynika, że z dniem wypłaty odszkodowania przez ubezpieczyciela roszczenie ubezpieczającego przeciwko osobie trzeciej przechodzi z mocy prawa na ubezpieczyciela do wysokości zapłaconego odszkodowania. Strona powodowa podniosła, że w sprawie ubezpieczonym był (...) S.A. w W., który w dniu 14.07.2004 r. zawarł z powodem Generalną umowę ubezpieczenia niskiego wkładu kredytów mieszkaniowych. Tymczasem zgodnie z § 2 umowy powód objął ubezpieczeniem część udzielonego przez bank kredytu stanowiącą różnicę między wymaganym wkładem własnym kredytobiorcy, to jest pozwanych, a faktycznie przez nich wniesionym wkładem. Strona powodowa wskazała nadto, że składki związane z zawarciem umowy ubezpieczenia były opłacane na rachunek powoda przez (...) S.A. Natomiast w związku z zaprzestaniem spłaty kredytu przez pozwanych bank (ubezpieczony) wypowiedział pozwanym umowę kredytową a następnie zwrócił się do powoda z roszczeniem o wypłatę odszkodowania. Po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego powód wypłacił bankowi odszkodowanie w kwocie 21.810,04 zł i wezwał pozwanych (sprawców szkody) do zwrotu wypłaconego odszkodowania pod rygorem skierowania sprawy na drogę sądową.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Dnia 14.07.2004 r. (...) S.A. zawarło z (...) Bank (...) S.A. w W. umowę ubezpieczenia niskiego wkładu portfela kredytów mieszkaniowych. W § 1 wskazano, że umowa określała warunki, na jakich ubezpieczyciel udziela bankowi ochrony ubezpieczeniowej na wypadek powstania szkody wskutek zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego dla części kredytów stanowiących brakujący wymagany wkład finansowy kredytobiorców w kredytach udzielanych osobom fizycznym. Umowa dotyczyła ubezpieczenia kredytów udzielonych przez Bank, których wypłata nastąpiła od dnia wejścia w życie umowy ubezpieczenia. Przedmiotem ubezpieczenia była część kredytu, stanowiąca różnicę między wkładem finansowym kredytobiorcy a wkładem wniesionym faktycznie przez kredytobiorcę, dla kredytów o wartości jednostkowej do 600.000 zł włącznie lub równowartość tej kwoty wyrażona w walucie kredytu. Wedle § 1 pkt 17 umowy ubezpieczenia przez zdarzenie ubezpieczeniowe należy rozumieć bezskuteczny, w zakresie wykonywania przez kredytobiorcę obowiązku spłaty kredytu z należnymi odsetkami i kosztami do końca okresu wypowiedzenia – upływ okresu wypowiedzenia umowy kredytu dokonanego w sytuacji i na warunkach określonych tą umową. Wedle § 3 ust. 1 pkt 1-3 umowy okres ubezpieczenia dla każdego ubezpieczonego kredytu rozpoczyna się z dniem wypłaty kredytu kredytobiorcy i kończy się z upływem pełnych 60 miesięcy kalendarzowych licząc od miesiąca, w którym rozpoczął się okres ubezpieczenia lub w dniu całkowitej spłaty zadłużenia objętego ubezpieczeniem lub w dniu wypłaty odszkodowania z tytułu umowy. W myśl § 4 pkt 1 umowę zawarto na czas nieokreślony. Stosownie do § 5 ust. 1 stawka składki ubezpieczeniowej należnej z tytułu ubezpieczenia kredytu wynosi 4% ubezpieczonej kwoty kredytu, za 60 miesięczny okres ubezpieczenia. W myśl § 4 ust. 4-5 umowy przekazywanie składki z banku do (...) S.A. odbywa się za pomocą jednego zbiorczego przelewu bankowego, w kwocie odpowiadającej sumie składek wykazanych rejestrze ubezpieczanych kredytów, za okres którego dotyczą składki. Za dzień zapłaty składki uważa się dzień, w którym bank dokonał przelewu składki na rachunek (...) S.A. wskazany w umowie.

Stosownie do § 6 ust. 1 umowy (...) S.A. udziela bankowi ochrony ubezpieczeniowej dla umów kredytów zawartych w formie pisemnej zgodnie z regulacjami kredytowymi obowiązującymi w banku oraz z uwzględnieniem postanowień umowy ubezpieczenia. Wedle § 6 ust. 2 zd. 1 umowy bank zobowiązał się do prowadzenia rejestru dla nowo udzielonych kredytów, według wzoru stanowiącej załącznik nr 2 do umowy ubezpieczenia.

Stosownie do § 6 ust. 6 – 8 umowy bank zobowiązał się do przyjmowania od kredytobiorców zabezpieczenia w postaci weksla in blanco z klauzulą bez protestu, a następnie do indosowania bada przekazania weksla in blanco na rzecz (...) S.A. - w ciągu 7 dni roboczych od otrzymania odszkodowania od (...) S.A.

(dowód: umowa ubezpieczenia niskiego wkładu – k. 46-54)

Dnia 4.02.2009 r. pozwani D. W. i A. W. zawarli z (...) Bank (...) S.A. w W. umowę kredytu nr (...) \ (...). Kwotę kredytu określono na 112.480 CHF, a okres kredytowania na 18 lat. Jednym z zabezpieczeń kredytu było ubezpieczenie na 5 lat brakującego minimalnego wkładu własnego na kwotę 22.495,17 CHF. Koszt ubezpieczenia określono na 854,82 CHF. Składki z tytułu ubezpieczenia wpłacone były przez pozwanych do banku, który następnie wpłacał ubezpieczycielowi zbiorczą składkę we własnym imieniu i na swoją rzecz. Pozwani byli przekonani, że objęci są ochroną ubezpieczeniową i że to oni, a nie bank, są uposażonymi.

(dowód: umowa kredytu z 4.02.2009 r. k. 13-17,

zeznania pozwanego e-protokół z 13.01.2015 r. k. 58,

zeznania pozwanej e-protokół z 13.01.2015 r. k. 58)

Wobec zaprzestania spłacania przez pozwanych kredytu, (...) Bank (...) S.A. w W. pismami z dnia 6.03.2013 r. wypowiedział im umowę kredytu, z 30 dniowym okresem wypowiedzenia. Na datę wypowiedzenia zadłużenie pozwanych wynosiło łącznie kwotę 97.320,05 CHF.

(dowód: wypowiedzenia umowy kredytu wraz z dowodami doręczenia k. 18-20)

Pismem z dnia 20.05.2013 r. (...) Bank (...) S.A. w W. zwrócił się do (...) S.A. w W. o wypłatę odszkodowania z tytułu ubezpieczenia niskiego wkładu kredytów mieszkaniowych w oparciu o polisę seria (...), Lp. raportu do TU: 89, związaną z umową kredytu nr (...) \ (...) zawartą przez Bank z pozwanymi. Łączna kwota szkody na dzień zgłoszenia roszczenia o wypłatę odszkodowania wyniosła 5.926,77 CHF, co po przeliczeniu po aktualnym kursie (...) tj. 3,5271 zł za 1 franka dało odszkodowanie w wysokości 20.904,31 zł. Dodatkowo Bank domagał się odsetek w wysokości 2,70 CHF za każdy dzień. Na podstawie zgłoszenia (...) S.A. przyznało (...) Bank (...) S.A. w W. odszkodowanie w wysokości 21.810,04 zł. Kwota ta została przelana na rzecz Banku dnia 8.08.2013 r.

(dowód: zgłoszenie szkody z 20.05.2013 r. k. 21,

decyzja o odszkodowaniu k. 22,

przelew bankowy k. 23)

Strona powodowa pismem z dnia 26.08.2013 r. wezwała pozwanych zapłaty wypłaconego Bankowi odszkodowania. Nie określono jednakże pozwanym terminu na dokonanie wpłaty.

(dowód: wezwanie do zapłaty z 26.08.2013 r. k. 24)

Pozwani znajdują się w bardzo trudnej sytuacji ekonomicznej. Starają się spłacać zadłużenie w stosunku do banku.

(dowód: zeznania pozwanego e-protokół z 13.01.2015 r. k. 58,

zeznania pozwanej e-protokół z 13.01.2015 r. k. 58)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie.

Ustalając stan faktyczny Sąd oparł się na obiektywnych dowodach w postaci dokumentów powołanych przez strony a nadto na zeznaniach pozwanych, które są logiczne, spójne i wzajemnie ze sobą korespondujące. W istocie spór miała charakter sporu co do prawa a to skutków objęcia kredytu umową ubezpieczenia.

Z poczynionym przez Sąd ustaleń faktycznych wynika, że świadczenie pozwanych, którego spełnienia strona powodowa domagała się w niniejszym postępowaniu, stanowiło zapłatę tzw. regresu ubezpieczeniowego na rzecz ubezpieczyciela od pozwanego odpowiedzialnego za szkodę powstałą po stronie (...) SA w W.. Zgodnie z art. 828 § 1 k.c. jeżeli nie umówiono się inaczej, z dniem zapłaty odszkodowania przez ubezpieczyciela roszczenie ubezpieczającego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę przechodzi z mocy prawa na ubezpieczyciela do wysokości zapłaconego odszkodowania. Jeżeli ubezpieczyciel pokrył tylko część szkody, ubezpieczającemu przysługuje co do pozostałej części pierwszeństwo zaspokojenia przed roszczeniem ubezpieczyciela. Powołany przepis przewiduje przypadek subrogacji ustawowej, która oznacza przejście na ubezpieczyciela z mocy samego prawa roszczenia ubezpieczającego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę, do wysokości dokonanej zapłaty. Roszczenie ubezpieczającego przechodzi na ubezpieczyciela już przez sam fakt dokonanej zapłaty, co oznacza, że warunkiem nabycia przez ubezpieczyciela wierzytelności jest właśnie zapłata odszkodowania na rzecz ubezpieczającego. Ciężar wykazania faktu zapłaty odszkodowania spoczywa na ubezpieczycielu, który z faktu tego wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.).

W niniejszej sprawie fakt zapłaty przez stronę powodową odszkodowania na rzecz (...) SA w W. w wysokości dochodzonej pozwem został potwierdzony dokumentami w postaci zawiadomienia o przyznaniu odszkodowania oraz wydruku przelewu z systemu. Fakt ten nie był zresztą przez pozwanego kwestionowany. Bezsporny między stronami pozostawał także fakt zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego, przy czym bez znaczenia pozostawały przyczyny, dla których pozwani zaprzestali spłacania kredytu.

Jedyną kwestią sporną między stronami pozostawała ocena tego, czy pozwani ponoszą odpowiedzialność wobec strony powodowej, skoro – jak twierdzili – kredyt był ubezpieczony i pozwani płacili z tego tytułu składkę ubezpieczeniową. W ocenie Sądu powyższy zarzut wynikał jedynie z błędnego rozumienia przez pozwanych pojęcia ubezpieczenia kredytu. Należy zauważyć, że to pozwani byli stronami umowy ubezpieczenia kredytu tylko osobą trzecią, która spowodowała powstanie szkody w majątku (...) SA. przez zaprzestanie spłaty swojego zobowiązania. W ten sposób przedmiotem ubezpieczenia był interes majątkowy Banku, a nie pozwanego. Powyższego nie zmienia fakt, że to pozwani, a nie Bank, ponosili koszty składek ubezpieczeniowych. Postanowienia umowne stron, które przewidywały powyższe rozwiązanie, mieściły się bowiem w granicach swobody umów. W żadnym jednak przypadku nie zmieniały podmiotu, którego interes był przedmiotem ubezpieczenia. Ewentualne roszczenia pozwanych związane z okolicznościami objęcia ochroną ubezpieczeniową oraz przerzucenia na nich finansowania składki ubezpieczeniowej mogą być bowiem przedmiotem odrębnego postępowania w sporze między nimi, a Bankiem. Nie wpływają natomiast na sam mechanizm regresu ubezpieczeniowego. Ubezpieczenie nie zawierał bowiem z pozwanymi żadnej umowy, nie określono ich także jako uposażonych bądź ubezpieczonych. Okoliczność ta ma natomiast znaczenie dla rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu, o czym niżej.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie powołanych przepisów, Sąd uwzględnił powództwo w całości w zakresie należności głównej. Natomiast brak było podstaw dla uwzględnienia w całości żądania strony powodowej w zakresie odsetek. Nie udowodniła bowiem, kiedy doręczono pozwanym wezwanie do zapłaty. Z uwagi na powyższe Sąd za miarodajną uznał datę doręczenia pozwanym pozwu (odpowiednio – 4.07.2014 r. i 7.07.2014 r. k. 29-30), z uwzględnieniem daty złożenia przez pozwanych sprzeciwu od nakazu (18.07.2014 r. k. 32), zasądzając odsetki od dnia 19.07.2014 r. Zgodnie z art. 455 k.c. jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. Wedle art. 481 § 1 k.c. jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Stosownie do art. 481 § 2 zd. 1 k.c. jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była z góry oznaczona, należą się odsetki ustawowe.

Zgodnie z art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Należy zauważyć, że hipoteza przepisu art. 102 k.p.c., odwołująca się do występowania "wypadków szczególnie uzasadnionych" pozostawia sądowi orzekającemu swobodę oceny, czy fakty związane z przebiegiem procesu, jak i dotyczące sytuacji życiowej strony stanowią podstawę do nie obciążania jej kosztami procesu. Do pierwszych zaliczane są sytuacje wynikające z charakteru żądania poddanego rozstrzygnięciu, jego znaczenia dla strony, subiektywne przekonanie strony o zasadności roszczeń. Drugie natomiast wyznacza sytuacja majątkowa i życiowa strony, z tym zastrzeżeniem, że niewystarczające jest powoływanie się jedynie na trudną sytuację majątkową. Całokształt okoliczności, które mogłyby uzasadniać zastosowanie tego przepisu powinny być ocenione z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego. Przepis art. 102 k.p.c. pozostawia natomiast sądowi orzekającemu swobodę oceny, czy fakty związane z przebiegiem procesu, jak i dotyczące sytuacji życiowej strony, stanowią podstawę do nieobciążania jej kosztami procesu. Do kręgu "wypadków szczególnie uzasadnionych" należą zarówno okoliczności związane z samym przebiegiem procesu, jak i leżące na zewnątrz. Do pierwszych zaliczane są sytuacje wynikające z charakteru żądania poddanego rozstrzygnięciu, jego znaczenia dla strony, subiektywne przekonanie strony o zasadności roszczeń, przedawnienie, prekluzja. Drugie natomiast wyznacza sytuacja majątkowa i życiowa strony, z tym zastrzeżeniem, że niewystarczające jest powoływanie się jedynie na trudną sytuację majątkową, nawet jeśli była podstawą zwolnienia od kosztów sądowych i ustanowienia pełnomocnika z urzędu. Całokształt okoliczności, które mogłyby uzasadniać zastosowanie tego wyjątku, powinien być oceniony z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego. W ocenie Sądu sytuacja taka ma miejsce w niniejszej sprawie. Pozwano mogli bowiem pozostawać w usprawiedliwionym błędnym przekonaniu, że są osobami uposażonymi w związku z umową ubezpieczenia. Składki z tytułu ubezpieczenia wpłacone były przez pozwanych do banku, który następnie wpłacał ubezpieczycielowi zbiorczą składkę we własnym imieniu i na swoją rzecz. Pozwani byli przekonani, że objęci są ochroną ubezpieczeniową i że to oni, a nie bank, są uposażonymi.

Mając powyższe na względzie, na mocy powołanych przepisów prawa, należało orzec jak w sentencji wyroku.